

Miljöenheten informerar - Om kemiska produkter

Kemikalier används idag i nästan alla verksamheter, från fordonstvättar och industrier till restauranger och städfirmor. Varje verksamhetsutövare ansvarar för att deras kemikalier förvaras och hanteras på ett så säkert sätt som möjligt och så att ett eventuellt utsläpp inte ska orsaka skada på miljön eller människors hälsa. Detta gäller även hantering av farligt avfall som kan utgöras av kemikalierester eller liknande. Den personal som hanterar kemikalier måste ha tillräcklig kunskap och tydliga instruktioner.

Kemikalieförteckning

Alla de kemikalier som företaget använder ska redovisas i en så kallad kemikalieförteckning. Dokumenteringen ska skötas av en ansvarig med rätt kompetens för uppgiften. Följande information ska minst finnas med i förteckningen:

- Produktens namn
- Omfattning och användning av produkten
- Information om produktens hälso- och miljöskadlighet
- Produktens klassificering utifrån hälso- och/eller miljöfarlighet

Miljöfarligt

Brandfarligt

Akut toxicitet

Säkerhetsdatablad (SDB)

Verksamheter som släpper ut kemiska produkter på marknaden ska lämna med ett säkerhetsdatablad med information till den som är en yrkesmässig användare av produkten. SDB ska vara skrivna på svenska och ska finnas tillgängliga för personalen som hanterar kemikalierna. Dessa blad ska finnas för alla kemikalier som används i verksamheten. I bladen finns information om kemikaliernas egenskaper och hur de ska hanteras på ett säkert sätt.

Märkning och förpackningar

Tillverkare och importörer av kemiska produkter till Sverige ansvarar för att informera om de hälso- och miljörisker som produkten innebär. Till konsumenter ges information via klassificering och tydlig märkning av produkterna. Märkningen av de kemiska produkterna måste från och med 1 juni 2017 följa CLP kraven som finns i EU-förordning 1272/2008. De nya faropiktogrammen består av en svart symbol mot en vit bakgrund och röd ram. Se exempel nedan.

Det ställs även krav på vilken information som tydligt måste lämnas på produkten. Den ska bland annat innehålla standardiserade fraser och symboler, och relevant information baserat på kemikaliers klassificering. Det finns i vissa fall också krav på barnskyddande förslutning och kännbar varningstriangel för synskadade. Specifik information om vad som ska finnas med finns på www.kemi.se

Produktvalsprincipen

Som verksamhet ska man fasa ut kemiska produkter eller varor som har behandlats med, eller innehåller kemikalier som kan ersättas med en mindre farlig produkt. Kemikalieinspektionen har en PRIO-guide över utfasningsämnen och riskminskningsämnen, samt den s.k. begränsningsdatabasen. Mer information finns på www.kemi.se

Förvaring

Den som förvarar kemikalier eller farligt avfall ansvarar för att förvaringen sker på ett säkert sätt. Förvaringen måste alltid ske så att det inte kan uppstå någon skada för människor eller miljön. De ska förvaras svåråtkomligt för barn, och så att ingen obehörig har tillgång till de.

I den mån det är möjligt ska kemikalier förvaras inomhus. Flytande kemikalier ska förvaras inom ett invallat område för att förhindra spridning vid läckage och spill. Förrådsrum kan användas som förvaring under förutsättning att det finns en förhöjd tröskel, inga otätheter mellan golv och väggar och att det inte finns ett golvavlopp.

Utomhus så ska förvaring av kemikalier ske på hårdgjorda ytor och så att läckage eller spill inte når mark, vattendrag, dagvattenbrunnar etc. Förvaring av flytande kemikalier ska ske inom invallning. Om det finns risk för påkörning ska det finnas påkörningsskydd.

Invallning av kemikalier, både inomhus och utomhus, ska alltid rymma minst volymen i den största behållaren samt 10 % av volymen av de övriga kärnen inom invallningen.

Cisterner

Den som avser att installera en cistern med brandfarliga vätskor eller spillolja som rymmer mer än 1 m³ ska senast fyra veckor innan installationen påbörjas eller hanteringen inleds skriftligen informera tillsynsmyndigheten om detta. I Naturvårdsverkets föreskrifter om skydd mot mark- och vattenförorening vid hantering av brandfarliga vätskor och spilloljor (NFS 2017:5) går det att hitta särskilda krav gällande cisterner.

Vid olycka

Om ett spill eller en olycka sker, trots skyddsåtgärder, är det viktigt att agera rätt och så fort som möjligt begränsa spridningen av utsläppet. Det är viktigt att det finns en handlingsplan om en olycka skulle inträffa. Utsläppet kan vallas in med hjälp av olika typer av avgränsare och för att förhindra spridning. Exempelvis kan brunnar tillfälligt täckas med täta polymerdukar eller liknande för att ge skydd. Det ska också finnas absorptionsmedel till hands så att spill och läckage kan sugas upp snabbt.

Underrätta tillsynsmyndigheten om ett utsläpp eller spill sker så att mark, vatten eller egendom riskerar att bli förorenad så att det kan medföra skada eller olägenhet för miljön eller människor. Vid akut situation med risk för människors hälsa, miljön eller egendom kontakta SOS Alarm, tel. 112.